

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MADANIYAT VAZIRLIGI
O'ZBEKISTON DAVLAT XOREOGRAFIYA AKADEMIYASI

"TASDIQLAYMAN"

O'zbekiston davlat xoreografiya

akademiyasi rektori

Sh.M.Toxtasimov

Ro'yhatga olindi: №BD-60211600-1.14

"29" avgust 2025-yil

XOREOGRAF SAN'ATI

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 200 000 – San'at va gumanitar fanlar
Ta'lim sohasi: 210 000 – San'at
Ta'lim 60211600 – Xoreografiya (Zamonaviy raqs)
yo'nalishlari:

Toshkent – 2025 y.

Fan/modul kodi 1.14.XS118034		O'quv yili 2025-2029	Semestr 1-8	Kreditlar 34							
Fan/modul turi Majburiy		Ta'lim tili Rus		4	6	4	4	4	4	4	4
1. Fanning nomi		Auditoriya Mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)				Jami yuklama (soat)			
Xoreograf san'ati		510		510				1020			
2. I. Fanning mazmuni Fan xoreografiya sanatida alohida o'rin tutadi. Boshqa umumkasbiy fanlar kabi nazariy va amaliy mashg'ulotlarni o'zida mujassam etgan. Talabalarni xoreograf san'ati kelib chiqish tarixi va uning rivojlanishi, baletmeyster turlari va ularning faoliyati, xoreograflar tomonidan sahnalashtirilgan kompozitsiyalarni tahlil qilish va yangi raqs kompozitsiyalarini sahnalashtirishni o'rganish har taraflama dunyoqarashni kengaytirishga xizmat qiladi. Mazkur fanni o'zlashtirish talabalarda xoreograflik mahoratini oshirishda, to'g'ri anglay olishda, ijrochilar bilan to'g'ri ishlashda, murakkab raqs kompozitsiyalarini sahnalashtirish kabi xislatlarni shakllantiradi. Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga xoreograf san'ati fanidan nazariy va amaliy bilimlarning mukammallashtirish hamda ularni amaliyotga tatbiq etish ko'nikmasini hosil qilishdan iborat. Ushbu maqsadga erishish uchun, fan, talabalarni nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar hamda ilmiy-ijodiy dunyoqarashini shakllantirish vazifalarini bajaradi. II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-mavzu. Xoreograf san'ati. O'zbekiston Respublikasida xoreografiya san'atining o'rni Xoreografiya san'atini vujudga kelishi va taraqqiyoti. Xoreografiya san'at turlari. O'zbekiston Respublikasida xoreografiya san'atining o'rni. Xoreograf va uning ijodiy faoliyat muhiti. Xoreograf - jamoaning fikriy-ijodiy rahbari. 2-mavzu. Raqs kompozitsiyasi asoslari Raqs kompozitsiyasi atamasi. Raqs kompozitsiyasining asosiy komponentlari. Musiqa. Xoreografik asar g'oyasi. Xoreografik lison. Sahna turlari. Raqs tasvirining shakl va turlari. Xoreografik dramaturgiyaning asosiy qonunlari. Etyud va raqs tushunchalari.											

3 mavzu. Dramaturgiyaning asosiy qonunlari

Dramaturgiyaning asosiy qonunlari. Xoreografik asarning dramaturgik tuzilishning asosiy qonun-qoidalari va ularning xoreografik raqsdagi tasviri. O'y va uning musiqa bilan ijodiy uyg'unlashuvi.

4 mavzu. Raqs dramaturgiyasi va uni xoreografik lison bilan uyg'unligi

Musiqa janrlari. Xoreografik lison tarkibi. Tasvirlovchi, ifodalovchi, tasavvur raqs harakatlari. Rakurslar. Siymo tushunchasi. Fleshmob raqslarni sahnalashtirish. Dunyo xalqlari raqslarining zamonaviy ko'rinishi yaratish.

5 mavzu. Xoreografik janrlar

Zamonaviy xoreografiya san'atida raqs shaqllari va janrlari xilma xilligi. Xoreografik asarning siymosi. Xoreografik siymolar uchun mavzu, g'oya va syujet tanlash. Turli raqs shaql va janrlarda xoreografik siymo yaratish. Musiqa, ashula va raqs uyg'unligi. Libretto, dastur tushunchasi.

6 mavzu. Myuzikl-estrada san'at turi sifatida.

Estrada san'ati turlari. Estrada san'atining moxir ustalari. Myuzikl-sinkretik san'at turi sifatida rivojlanishi. XX asr myuzikl-teatrlari. Myuzikl sahnalashtirishda kompozitor, rejisser va xoreografning vazifalari. Duet va ommaviy raqslarini sahnalashtirish.

7 mavzu. Xoreografiya san'atida ijodiy innovatsiyalar

Xoreografiya san'atida ijodiy innovatsiyalar. Turli xil xoreografik janrlarda kichik va katta xoreografik kompozitsiyalarni yaratish.

8-mavzu. Xoreograf san'ati

Hayotiy materiallarni o'rganish va ta'xli qilish.. Yangi innovatsion-ijodiy xoreografik asarni yaratish. Raqsni ijro etishning yangicha shakllarini yaratish. Sahnalashtirish amaliyoti. Repetitorlik faoliyati. Kontsert dasturi ustida ishlash va taqdimot qilish.

III. Amaliy va yakka mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy va yakka mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Raqs chizmasi turlari va atamaları
2. Oddiy va murakkab raqs chizmalarini o'rganish
3. Simmetrik va assimetrik raqs chizmalarini o'rganish
4. Statik va dinamik raqs chizmalarini o'rganish
5. Bir planli va ko'p planli raqs chizmalarini o'rganish
6. Oddiy va murakkab raqs chizmalari asosida erkin mavzuda o'quv etyudlarni sahnalashtirish ishlari
7. Talabaning sahnalashtirish ishi
8. Talabaning repetitorlik amaliyoti
9. Xoreografik lison, ifodalovchi, ifodali, tasvirlovchi va tasviriy xarakatlar

10. Raqs kompozitsiyasini asosiy komponentlari
11. O'y va uning musiqa bilan ijodiy uyg'unlashuvi, musiqiy materialni tanlash va ishlash
12. Raqs kompozitsiyasini sahnalashtirish, sahnalashtirish jarayoni ustida ishlash, reptitorlik ishlari
13. Qo'shiqning so'zlariga raqs xarakatlarini sahnalashtirish
14. Dunyo xalqlarining zamonaviy ko'rinishdagi raqslari
15. Tanlangan xalqning ijtimoiy kelib chiqishini o'rganish va amaliyotda qo'llash
16. Musiqa tanlash
17. Dunyo xalqlarining zamonaviy ko'rinishdagi raqslarini sahnaviy ko'rinishini yaratish
18. Texnik mahorat ustida ishlash
19. Repetitorlik ishi
20. Zamonaviy mavzuda xoreografik nomer yaratish
21. Solo, duet, trio va kvartet raqslarini yaratish
22. Fleshmob ko'rinishidagi raqslarni yaratish
23. Xoreografik asarning dasturini yozish, musiqiy asarni tanlash va tahlil qilish
24. Dramaturgiya qonunlari o'zlashtirish
25. Dramaturgiya qonunlari asosida xoreografik asar yaratish va talabaning repetitorlik ishi
26. Xoreografik siymo yaratish
27. Siymoni xoreografik lisonini ifodalovchi va tasvirlovchi xarakatlar uchun musiqa tanlash va amaliyotda qo'llash
28. Xoreografik dasturni yozish va dastur asosida raqs kompozitsiyasini yaratish
29. Talabaning raqs sahnalashtirish jarayoni ustida ishlash
30. Talabaning repetitorlik amaliyoti
31. "Myuzikl" janrida raqs kompozitsiyasini sahnalashtirish
32. "Myuzikl" dasturini yozish
33. Xar bir ko'rinish uchun alohida musiqa tanlash va butun musiqiy kompozitsiya tayyorlash
34. Myuzikllar raqs xarakatlarini tahlil qilish va shu asosda raqs harakatlarini sahnalashtirish
35. Myuziklni sahnalashtirish, ijrochilar bilan ishlash
36. Ijrochilarning texnik mahorati ustida ishlash
37. Tugallangan xoreografik asarni yaratish
38. Xoreografik asar mavzusini tanlash
39. Tugallangan xoreografik asarning musiqasi va tahlili
40. Xoreografik asarning dramaturgiyasi
41. Xoreografik asarda siymolarning musiqa bilan uyg'unligi
42. Xoreografik asarda ommaviy sahnalarning ahamiyati
43. Raqs kompozitsiyasini yaratish (dramaturgiya qonunlari asosida)
44. Tugallangan raqs kompozitsiyasi va tahlili
45. Talabaning xoreografik asarida musiqa va siymolarning uyg'unligi
46. Talabaning raqs sahnalashtirish jarayoni ustida ishlash

47. Texnik mahoratni oshirish ustida ishlash
48. Talabaning repetitorlik amaliyoti

Amaliy va yakka mashg'ulotlar maxsus jihozlangan auditoriyalarda bir akadem guruhga o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Raqs chizmasi turlari va atamaları
2. Oddiy va murakkab raqs chizmalarini o'rganish
3. Simmetrik va assimetrik raqs chizmalarini o'rganish
4. Statik va dinamik raqs chizmalarini o'rganish
5. Bir planli va ko'p planli raqs chizmalarini o'rganish
6. Oddiy va murakkab raqs chizmalari asosida erkin mavzuda o'quv etyudlarni sahnalashtirish ishlari
7. Talabaning sahnalashtirish ishi
8. Talabaning repetitorlik amaliyoti
9. Xoreografik lison, ifodalovchi, ifodali, tasvirlovchi va tasviriy xarakatlar
10. Raqs kompozitsiyasini asosiy komponentlari
11. O'y va uning musiqa bilan ijodiy uyg'unlashuvi, musiqiy materialni tanlash va ishlash
12. Raqs kompozitsiyasini sahnalashtirish, sahnalashtirish jarayoni ustida ishlash, reptitorlik ishlari
13. Qo'shiqning so'zlariga raqs xarakatlarini sahnalashtirish
14. Dunyo xalqlarining zamonaviy ko'rinishdagi raqslari
15. Tanlangan xalqning ijtimoiy kelib chiqishini o'rganish va amaliyotda qo'llash
16. Musiqa tanlash
17. Dunyo xalqlarining zamonaviy ko'rinishdagi raqslarini sahnaviy ko'rinishini yaratish
18. Texnik mahorat ustida ishlash
19. Repetitorlik ishi
20. Zamonaviy mavzuda xoreografik nomer yaratish
21. Solo, duet, trio va kvartet raqslarini yaratish
22. Fleshmob ko'rinishidagi raqlarni yaratish
23. Xoreografik asarning dasturini yozish, musiqiy asarni tanlash va tahlil qilish
24. Dramaturgiya qonunlari o'zlashtirish
25. Dramaturgiya qonunlari asosida xoreografik asar yaratish va talabaning repetitorlik ishi
26. Xoreografik siymo yaratish
27. Siymoni xoreografik lisonini ifodalovchi va tasvirlovchi xarakatlar uchun musiqa tanlash va amaliyotda qo'llash
28. Xoreografik dasturni yozish va dastur asosida raqs kompozitsiyasini yaratish
29. Talabaning raqs sahnalashtirish jarayoni ustida ishlash

	30. Talabaning repetitorlik amaliyoti 31. "Myuzikl" janrida raqs kompozitsiyasini sahnalashtirish 32. "Myuzikl" dasturini yozish 33. Xar bir ko'rinish uchun alohida musiqa tanlash va butun musiqiy kompozitsiya tayyorlash 34. Myuzikllar raqs xarakatlarini tahlil qilish va shu asosda raqs harakatlarini sahnalashtirish 35. Myuziklni sahnalashtirish, ijrochilar bilan ishlash 36. Ijrochilarning texnik mahorati ustida ishlash 37. Tugallangan xoreografik asarni yaratish 38. Xoreografik asar mavzusini tanlash 39. Tugallangan xoreografik asarning musiqasi va tahlili 40. Xoreografik asarning dramaturgiyasi 41. Xoreografik asarda siymolarning musiqa bilan uyg'unligi 42. Xoreografik asarda ommaviy sahnalarning ahamiyati 43. Raqs kompozitsiyasini yaratish (dramaturgiya qonunlari asosida) 44. Tugallangan raqs kompozitsiyasi va tahlili 45. Talabaning xoreografik asarida musiqa va siymolarning uyg'unligi 46. Talabaning raqs sahnalashtirish jarayoni ustida ishlash 47. Texnik mahoratni oshirish ustida ishlash 48. Talabaning repetitorlik amaliyoti Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan ijodiy ishlar (sahnalashtirilgan etyud va raqslar) tayyorlanadi va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (Shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - baletmeyster san'ati, baletmeyster turlari, raqs kompozitsiyasini sahnalashtirish qonun-qoidalarini bilish, baletmeyster va xoreograflar ijodi bilan tanish bo'lish, jahon va milliy baletlarimiz haqida ma'lumotga ega bo'lish, xoreograf darsini tashkil qilish usullari <i>haqida tasavvurga ega bo'lishi; (bilim)</i> - ijro etish usullari texnikasi, darsning musiqaviy tuzilishi va harakatlarni taqsimlashning musiqiy bezatilishini, namunalarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma)</i> - Xoreograf san'ati fanini olib borish, ijrochilar bilan ishlash, olgan bilimlarini namoyon qilish <i>malaka va ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak;</i> - (<i>malaka</i>)
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari • ma'ruzalar; • amaliy mashg'ulotlar • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish • individual loyihalar

5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha klassik raqsini o'rganish uslubiyoti fanidan berilgan barcha topshiriqlarni muvaffaqiyatli topshirish
6.	Asosiy adabiyotlar 1. Горлина И.Г. Искусство балетмейстера Учебное пособие. – Т., 2022. 2. Usmanova G.N. Raqs kompozitsiyasi asoslari. O'quv qo'llanma. – T. 2022 3. Abduxakimova D.M. "Raqs kompozitsiyasi asoslari". Oquv qollanma.- T.,-Navruz. 2020 y. 4. Никитин В.Ю. "Мастерство хореографа в современном танце"- Учебное пособие. 2018 г. 5. Алекидзе Г. "Школа балетмейстера" Учебная литература. – М., 2013. 6. Захаров Р.В. "Записки балетмейстера" – М.1976 г. 7. Захаров Р.В. "Сочинение танца" – М. 1983 г. 8. Смирнов И.В. "Искусство балетмейстера" – 1986 г. 9. Захаров Р.В. "Искусство балетмейстера" – М.1954 г. Qo'shimcha adabiyotlar 10. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. 11. Mirziyoyev Sh.M. Milliy taraqqiyot yo'limizni qat'iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko'taramiz. 1-jild. T.: O'zbekiston. 2018. 12. Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: O'zbekiston. 2018. 13. Mirziyoyev Sh.M. Bilimli avlod - buyuk kelajakning, tadbirkor xalq - farovon hayotning, do'stona hamkorlik esa taraqqiyotning kafolatidir.T.: O'zbekiston. 2018. 14. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy majlisga murojaatnomasi. T.: O'zbekiston. 2019. 15. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy majlisga murojaatnomasi. T.: O'zbekiston. 2020. 16. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga va O'zbekiston xalqiga Murojaatnomasida iqtisodiy islohotlarni izchil davom ettirish asosida 2021 yilda strategik maqsadlarga erishish yuzasidan amalga oshiriladigan ustuvor yunalishlarni keng jamoatchilik orasida targ'ib qilish bo'yicha ilmiy-ommabop risola. – T.: "Ma'naviyat", 2021. – 248 b. 17. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Birlashgan Millatlar Tashkiloti Bosh Assambleyasi 75-sessiyasida so'zlagan nutqini o'rganish va keng jamoatchilik o'rtasida targ'ib qilish bo'yicha o'quv qo'llanma – T.: "Ma'naviyat", 2021. – 280 b.

	18. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi.-Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021. - 464 b. 19. Mirziyoyev Sh.M. O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To'ldirilgan ikkinchi nashri.-Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. - 440 20. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2014. Internet saytlari 21. www.garmonia.fili.narod.ru 22. www.plie.ru 23. www.dancehelp.ru 24. www.dancerussia.ru 25. www.ziyonet.uz
7.	Fan dasturi Oliy ta'lim ta'lim yo'nalislari va mutaxassisliklari bo'yicha O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi Kengashning 2025-yil <u>30</u> <u>avgust</u> dagi <u>1</u> -sonli bayonnonasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun ma'sullar: S.E. Useinova – O'zDXA, "Xoreografiya jamoalari rahbari" kafedrası o'qituvchisi
9.	Taqrizchilar: Q.T. Muminov—"Shodlik" ashula va raqs ansambli badiiy rahbari, O'zbekiston xalq artisti, professor. G.N. Usmanova – O'zDXA "Xoreografiya jamoalari rahbari" kafedrası dotsenti San'atshunoslik fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD, dotsent.